

станом на 5 листопада 2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. №755-IV станом на 5 листопада 2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

6. Господарське право України: Навч. посібник / А.М. Апаров, О.М. Онищенко. К.: КДАВТ ім. Гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. К.: Істина. 2016. 452 с.

7. Енциклопедія цивільного права України Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. К.: Ін Юре. 2009.

Герасимов А. Є.
курсант факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Юніна М. П.
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В наш час дуже великого розвитку набуло право власності на об'єкти інтелектуальної діяльності, такі як музичні або літературні твори, винаходи, комп'ютерні програми, корисні моделі, доменні ім'я тощо. Усі держави світу приділяють цьому питанню неабияку увагу. Для контролю за дотриманням права власності створюються організації та укладаються міжнародні угоди, договори, що регламентують це право. Цей вид об'єктів власності в наш час дуже розвивається, тому і виникають нові проблеми щодо регулювання, дотримання правил користування правами на них.

Інтелектуальна власність визначається особливим правом особи на результати розумової діяльності в сферах науки, мистецтва, виробництва тощо, є одним із видів об'єктів цивільно-правових відносин. Перш за все, це нематеріальні блага, право володіння, використання і розпорядження ними належить їх творцям, крім випадків, передбачених законодавством. Згідно ст. 441 Цивільного кодексу України існують такі види використання творів: опублікування, переклад, публічне виконання, продаж, передання в найм, імпорт його примір-

ників, відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі [1].

Традиційно виокремлюють такі види права інтелектуальної власності: авторське право та суміжні права, патентне право (права промислової власності). Спільна ознака їх в тому, що результат творчої діяльності особи є їх об'єктами. Відмінністю є те, що для авторського права характерне регулювання відносин, що виникають під час створення та використання музичних, літературних і художніх творів, наукових праць, бази даних і комп'ютерні програми, у той час як патентне право охороняє винахід за допомогою патенту, захищає певні комерційні інтереси за допомогою законодавства щодо товарних знаків і торгових найменувань, а також законодавства щодо охорони промислових зразків [2]. У 1967 році Організацією об'єднаних націй була заснована Всесвітня організація інтелектуальної власності (далі ВОІВ), яка займається розвитком та захистом інтелектуальної власності. Існує центр по арбітражу та посередництву, його головною функцією є врегулювання конфліктів, що виникають під час реєстрації найпоширеніших назв доменів в Інтернеті. Також ВОІВ уповноважена управляти угодами, що охоплюють основні аспекти інтелектуальної власності. Найголовнішими нормативними актами є Паризька конвенція про охорону промислової власності від 1883 року та Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 1886 року [3]. Україна під час розроблення національного законодавства у сфері інтелектуальної власності максимально використовувала правові норми, що вже визнані іншими державами. Нормативно-правова база нашої держави в зазначеній сфері має великий обсяг. Такі законодавчі акти діють в Україні щодо захисту інтелектуальної власності: Закони України «Про авторське право і суміжні права»; «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»; «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»; «Про правову охорону географічних зазначень»; «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» тощо.

Наразі дуже ретельно розглядаються саме проблеми правової охорони інтелектуальної власності. Порушеннями права інтелектуальної власності є піратство (опублікування, відтворення, розповсюдження примірників творів), плагіат (оприлюднення частково або ж повністю твору від імені тієї особи, що не є її автором); також підроблення або зміна інформації тощо. Найпоширенішими проблемами охорони інтелектуальної власності є неконтрольоване використання фальшивих товарів (завдання шкоди економіці, бюджету, а також іміджу країни); випуск піратської продукції, до якої відноситься також розповсюдження піратський матеріалів через веб-сайти в Інтернеті; ускладнений процес оформлення патентів та товарних марок; охорони товарних знаків, охорони виробників продукції, пов'язаної аудіо індустрією, із індустріями комп'ютерних програм та баз даних; відсутність достатнього та необхідного інформаційного забезпечення для якісної та ефективної діяльності в галузі охорони права інтелектуальної власності [4].

До проблем регулювання відносин у сфері дотримання права інтелекту-

альної власті слід віднести: невідповідність законодавства України міжнародним нормативно-правовим актам; слабкий вплив на регулювання правовідносин, що виникають між особами щодо об'єктів інтелектуальної власності в Інтернеті; недостатня ефективність державного управління та правової охорони суб'єктів інтелектуальної власності. Зараз Україна є учасницею більш ніж 20-ти угод та договорів (Ініціатором яких є ВОІВ), що стосуються охорони інтелектуальної власності. Більшість з цих нормативно-правових актів вже імplementовано в національне законодавство України, але деякі з об'єктів інтелектуальної власності залишаються без належного нормативного врегулювання, хоча з кожним днем законодавство України оновлюється (наприклад, законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань авторського права суміжних прав»). Встановлення права інтелектуальної власності в Інтернеті зараз дуже ускладнено та нормативно не врегульоване, через це планується внесення змін до законодавства про нотаріат та закріплення певних прав нотаріусів забезпечувати докази щодо використання об'єктів права інтелектуальної власності у мережі Інтернет (Доповнення ст.79-1 дасть змогу забезпечувати докази в Інтернеті, складати відповідний протокол нотаріусом). Також для збільшення ефективності державного управління у даній сфері слід створити державні органи, які будуть виконувати певні функції та давати змогу громадянам безпечно розпоряджатися об'єктами інтелектуальної власності. Це можливо досягти створенням таких державних органів: центр арбітражу і посередництва (вирішення спорів про порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності); центральний орган виконавчої влади, що буде спрямований окремо на розвиток і реалізацію права на інтелектуальну власність; координаційна рада (розгляд актуальних питань щодо захисту прав інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення) [5].

Але все-таки Україна має неабиякі перспективи для усунення всіх суперечностей і прогалин у сфері забезпечення дотримання, охорони та захисту від посягань на право інтелектуальної власності шляхом підвищенням якості законодавчих актів, здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сприятливих умов для формування об'єктів інтелектуальної власності. Окрім того, слід звернути увагу на те, що Україна посилила контроль за суб'єктами інтелектуальної власності, за дотриманням цими суб'єктами нормативно-правових актів, пов'язаних з захистом права інтелектуальної власності [6, с. 8-11].

Отже Україна почала приділяти увагу покращенню взаємодії державних органів із суб'єктами господарювання при здійсненні ними інтелектуальної власності, контролю за розповсюдженням примірників аудіо та відео-товарів, комп'ютерних програм, фонограм, боротьбі зі створенням і реалізацією неякісних відеокасет і дисків тощо. Це покращує міжнародний імідж держави та забезпечує належне дотримання конституційних прав громадянами щодо захисту інтелектуальної власності.

Україна – це держава, що має неабиякий науковий потенціал та серйозні перспективи у сфері розвитку інтелектуальної власності, можливості економічного зростання, що є позитивним показником для формування належних умов винахідницької діяльності. Лише якщо влада та населення України будуть зацікавлені у розвитку та вирішенні цього питання, то наша держава зможе вийти на рівень європейської та мати великі показники у сфері створення музичних, літературних творів, корисних моделей, винаходів тощо.

1.Цивільний Кодекс: Закон України від 16.01.2003. № 435-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 22.10.2020).

2.Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993. № 3792- XII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 22.10.2020).

3.Представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві: Всесвітня організація інтелектуальної власності.16.10.2012. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2610-wipo> (дата звернення:23.10.2020).

4.Західна Консалтингова Група: Правовий захист інтелектуальної власності в Україні: проблеми та перспективи розвитку. URL: <https://zkg.ua/yurydychni-posluhy-praktyku/pravovyi-zakhyst-intelektualnoi-vlasnosti/> (дата звернення: 23.10.2020).

5.Проблеми правового регулювання інтелектуальної власності: наукова стаття /АсадчевЮ.І. Юрид.Платформа LexLiga. URL:<http://lexliga.com/ua/novosti/problemyi-pravovogo-regulirovaniya-intellektualnoj-sobstvennosti> (дата звернення: 24.10.2020).

6.Язвінська О. Найцінніший капітал: охорона інтелектуальної власності у світі в Україні. Науковий світ. 2004 (дата звернення: 24.10.2020).

Коптяєва А. Ю.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОНЦЕПЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК СФЕРИ УКРАЇНСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Розпочнемо опрацювання даної теми з визначення поняття приватного та цивільного права. Ю. С. Шемшученко у своїй праці зазначає, що приватне право — це сукупність правових норм різних галузей права (підсистема), предметом регулювання яких є відносини у сфері приватних, індивідуальних інтересів юридично рівних суб'єктів за допомогою переважно диспозитивного методу регулювання. Визначення цивільного права після узагальнення думки всіх вчених можна тлумачити саме так: Цивільне право як галузь права — це системна сукупність правових норм, що становлять основний зміст приватного права та регулюють особисті немайнові й майнові відносини, які